

7
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΑ V, 35/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΤΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
15-12-69/30-1-1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΙΣΕΩΣ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 444

Εν Αίγιο τῇ 9 Φεβ/ρίου 1970

Π ρ ο σ

τῇν Ἀκαδημαῖαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας

ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἀκαδημία, τῇν νῦν ἐπισκεπόμενόν σου, ὡς προσηρ-
τημένως, τὴν ὑπ' ἀριθ. 27/7-2-70 ἀναφορὰν τοῦ διευ-
θυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Αἰγῶν τῆς ἡμετέ-
ρας περιφέρειας, μετὰ τοῦ ἀπὸ σου προσηρτημένου ἐρωτημα-
τολογίου, δεδόντως συμπληρωμένου, καὶ νὰ παρακαλέ-
σωμεν οἱά τὰ καθ' ὑμᾶς περαιτέρω.

Μετὰ τιμῆς

Ἐπιθεωρητῆς

Παν. Παναγιωτόπουλος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
2/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΑΙΓΩΝ

Αριθ. πρωτ. 27

Handwritten signature

Π ρ ό σ

Τόν Κον 'Επιθεωρητήν
Δημοτικών Σχολείων Αίγιαλείας

Είς Αΐγιον.

Εν Αίγαῦς τῇ 5-2-70

Λαμβάνω τήν τιμήν νά
υποβάλω 'Υμῖν, συνημμένως, τό ἐρωτη-
ματολόγιον τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν,
διά τά καθ' ὑμᾶς.

Ὁ

Δ/ντῆς τοῦ Σχολείου

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ.

Ελήφθη τῇ

Handwritten signature
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Handwritten signature
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Σπυριδων Σφυρῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ..*οἱ... ἱστανικοὶ... πελαγονικοὶ... μετὰ τὰς... τοὺς... γεωργίαν... κτηνοτροφίαν*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ..*οἱ... πελαγονικοὶ... μετὰ τὰς... γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....
..*Μοναχικοὶ... δέ... ἐκ... κτην...*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραυτητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....
ἦσαν... ἀνδρες... γυναῖκες... ἐλάμβαναν... ἀμοιβὴν... εἰς εἶδος... ἡμερομισθίον... ἀπὸ τῶν... τοῦ... τοῦ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....
ὑπηρέται... δέ... ἐκ... κτην...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ..*οἱ... πελαγονικοὶ... κεί... παρεμύθησαν... ἀπὸ... τῶν... τῶν... ἐκ... κτην...*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρამατευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....
ἐκ... κτην... ἐκ... κτην... ἐκ... κτην...

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλάμιδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Παραδείγματα... οἱ... ἄγροί... ἐλιπαίνοντο... με...
 ζωϊκῆς... κόπρου... ἢ... με... τῶν... καύσιν...
 καλάμιδος... μετὰ... τὸν... θερισμόν...

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Χρῆσις... τοῦ... ἐγινε... ἀρχὴν... τοῦ... 1925.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Τὸ... σιδηροῦν... ἄροτρον...*

ἐκ... μηχανοκίνητου... ἀπὸ... τοῦ... σιδηροῦν... ἄροτρον... γεωργικαὶ μηχαναὶ

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Κατεσκεύαζε... τοῦ... ἀπὸ... τοῦ... σιδηροῦν... ἄροτρον...*

κατεσκεύαζε... ἀπὸ... τοῦ... σιδηροῦν... ἄροτρον...

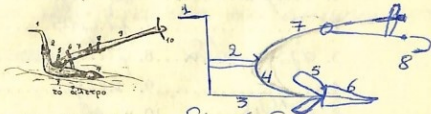
ἐκ... μηχανοκίνητου... κυρίως... τοῦ... σιδηροῦν... ἄροτρον...

Παράθεσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. ἀγροχέρο 4. ἐλπίδι 7. ἐκαβάρι 10. ....

2. ἐλπίδι 5. φέρει 8. ἄγροχος 9. ....

3. ἀγροχέρο 6. ὄνι 9. ....

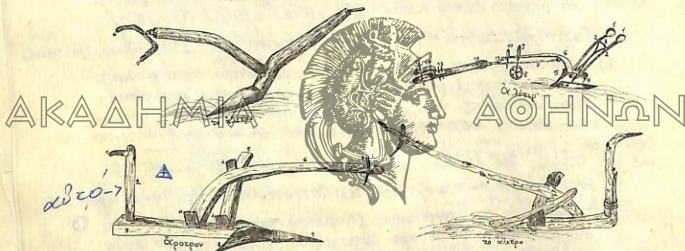

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *δὲν... ἔστιν...*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *δὲν... ἔστιν...*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Δ.Ε.Κ. Αθήν. 1955*
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ *ἔγγραφο... 1955*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
Τὸ κατεσκευάσθη... ἐκατὸς... μνημῶν...
ἔκδοσις... δὲ... χρησιμεύοντα... ἔκδοσις...
ἄροτρον...
 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>πέρι</i>	6. <i>εὐαχάρι</i>	11. ....
2.	7. <i>μύλος</i>	12. ....
3. <i>ἀγριοπρόβα</i>	8. <i>φύρα</i>	13. ....
4.	9. <i>ὕκι</i>	14. ....
5. <i>ὀπίστρον</i>	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

...Τὸ ὕνι... τοῦ ξυλίνου... άρότρου... ἦτο... μιᾶς...
μορφῆς... διὰ... τὴν... άροτρίασιν... ὅλων... τῶν...
χωματερῶν... πετρωδῶν... σημειώσατε... τήν...
χρήσιν... ἐκάστου...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

Ἡ σπάθα... εἶναι... (3).....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

...κατασκευασμένη... ἐκ... ξύλου...
.....
.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

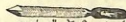
...ἔχοντες... ξυλοφάει... άρνάρι...
...κατασκευάζοντες... τοῦ...
άρότρου...

πριόνι

άρίδα

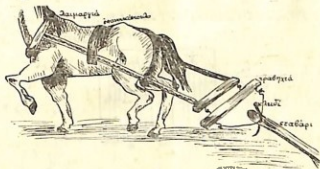
ρίνι ἢ ξυλοφαί (άρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *τὸ ἄροτρον... τὰ... τὸν... ἄροτρον...*

*Παραθέσατε... βαλόντι... τὰ... τὸν... ἄροτρον...
 καὶ τὸν... τὰ... τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...
 τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...*

*δύο ἄροτρα
 γὰρ τραβιχτά*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἄρουρου ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας *τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...*
ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...*
τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...
τὸν... ἄροτρον... τὸν... ἄροτρον...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
 ἢ ἄλλων. .... *ἐν... τῇ... σπορᾷ... τῶν... εὐρυφύων*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*Τὰν... μῆχα... Παρίζιον... γίνεται... τὸ...
 ἄρμωμα... ἢ... τὰν... μῆχα... Μαίον... τὸ... διβόλι-
 σμα... ἢ... γίνεται... ἢ... γίνεται... ἕνα... ἄρμωμα
 ἢ... ἕνα... διβόλισμα...*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαρτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*Τὰν... μῆχα... Μαίον... γίνεται... τὸ...
 ἄρμωμα... ἢ... ἕνα... διβόλισμα... ἢ... γίνεται... ἢ... γίνεται... ἕνα... ἄρμωμα*

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφῇται σπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
 νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἕνα... ἔτος

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
 θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
 ποῖαν ἐποχὴν; *διὰ... τὸν... εἶτος... ἀρμωμα...*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν.
 π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ....

Μεταχειρισθῆναι... ἔργον... κοῦραν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μὲ ἑλλειψοειδῆ ράβδον, ἢ ὁποῖα
ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ
βουκέντρου.....

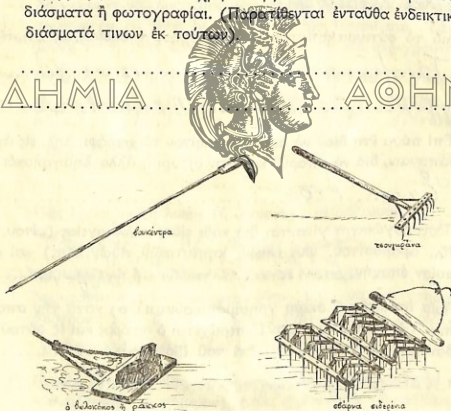
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

διεξέλιξις σβάρνισμα διὰ σκαφῆς.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

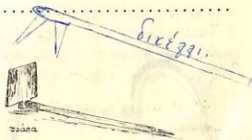
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

Χρησιμοποιούμε την ταρταρική
καβία ή διμερική.

- πόν. γενομένην. καὶ αὖ. ἐν. τοῖς. ἔργοις. α. ἡ. ἀποστολὴς
 οὐκ. ἀνεῖται. Η. δὲ. ἔργα. α. ἡ. ἐκείνη. ἐκείνη. οὐκ. ἀνεῖται.
 ἐκείνη. α.

- The background of the entire page is a detailed illustration of the Parthenon's exterior, showing its iconic columns and pedimental sculptures.
- Εἰδούς. Τα φοιτητα ειναι οσοι μνημονευονται
α.α. π.σ. κ.π.δ.ς. Η μαθητεια γινεται
δι' αρμοδιον της δι. βολης των υς αυτα ειδη

- Ta. 32pxa

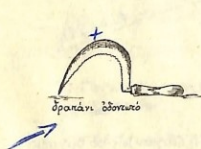
- παλαιότερον... ἐν... ἡμέραν...

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Ο. διπλοῦς... ζηνιτο με... τὸ δρεπάνι...

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ἔστ. φαῖρκα... ἔστ. με...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἦτο... ὀδοντωτή...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἦτο... μεταχειρισμένη... ἰδιαιτέρην... οὐλομένην... διὰ τὴν... χειρολαβὴν του...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *ἰδικαί... κατασκευάζονται* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ὁ ἰσοκράτης... ἀναφέρει... δι' ἐκρίζωσιν... οὐτε... οὐτε... ὑφάρχει* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *εἰς... ὕψος... το... ἰσοκράτης* .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ ἰσοκράτης... ἀναφέρει... τοποθετοῦν... τὰ... χερόβολα... ἐπὶ... τοῦ ἐδάφους* .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... *τοποθετοῦνται... ὁμοῦ... ἀπὸ... χερίες... ὁμοῦ... ἀπὸ... κεφαλαί... τῶν σταχῶν... ἐπὶ... τὴν... κατεύθυνσιν... ὁμοῦ... ἀπὸ... κεφαλαί... τῶν σταχῶν... ἐπὶ... τὴν... κατεύθυνσιν... ὁμοῦ... ἀπὸ... κεφαλαί... τῶν σταχῶν... ἐπὶ... τὴν... κατεύθυνσιν* (καὶ χερί) — 13 —

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *καζάνιαι... δέματι.α.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

*οἱ ἰδίαι... οἱ ἰδιαιτῶν... ἀρίστην... τοῖς
ἀγροῦ.ς. τῶν... ὁδῶν... ἐ. γυναῖκες... ἐπαγμ.
ματῶν... δι' αὐτὸν... ἀποκοπὴν... δὲν... ὑπάρχον.
οἷνε... δὲν... ὄντι...*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). .....

δὲν... λαμπροῦ... οἷνε... ὑπάρχον... .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

*οἱ... γυναῖκες... εἰς... τὰς χεῖρας... τῶν
ἐργῶν... ἐ. γῆρας... φατῶν... εἰς... τῶν
μέσων... τῶν... δὲν... ἐπὶ... ἀποκοπῶν... εἰς...
οἷνε... ἐπὶ... ἀποκοπῶν...* .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

.....
.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Δὲν... ἐτραγουδοῦσαν.....
.....
.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

.....
... τίποτε... ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω... δὲν...
ἐμφανίζει... ὡς... ἔθνος... μας.....
.....
.....
.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

.....
τὰ... δεμάτιασιν... ἐγένετο... τὸ... δεμάτιασιν... τῶν
σταχύων... ἐ... ταυρῶν... ἢ... μεταφορῶν...
ἢ... τὰ... ἔθνος... τοῦ... ὁμοεικότου... (ἁμύνη)... ..

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται τὸν
Μάρτιον μῆνα.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή εξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν.

Η εξαγωγή τῶν γεωμήλων,
γίνεται δι' ἄροτρον... ή διὰ... εἰς τὸ χωράφι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.

κατὰ τὸν χειμῶνα. ή διατροφή τῶν ζώων. ή κοπή
χόρτου. Η καλλιέργεια γίνεται δι' ἄρμυκάλας, ή κομὴ
διὰ τῆς κόβας. Ἐξήρανσις τοῦ χόρτου
εἰς ξηφθαλάσσας. ή φύλαξις τοῦ χόρτου.

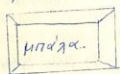
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Ἐθερίζετο τὸν Μάρτιον ή διὰ τῆς κόβας
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... *Το... ερμηνεύει... από... ερμηνεύει...
 α... το... ερμηνεύει... ε... το... ερμηνεύει...
 ε... το... ερμηνεύει... ε... το... ερμηνεύει...*

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τών δερματιών πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

*... Συνεκεντρώνοντο... εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...
 ἄλωνι... εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...
 ἄλωνι... εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λαgebra: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθαρῶς ὁρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; *...
 θεμωνοστάσι... εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...
 θεμωνοστάσι... εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι; *...
 εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...
 εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...*

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *...
 εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...
 εἰς... τὸν... τοῦ... τοῦ...*

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ἔκαστη οἰκογένεια ἔχει διὰ τῆς
ἀλῶνι.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; ..
ἀπὸ τοῦ ἔτους 1901 καὶ τῆς 1.1.1902 τοῦ 1903.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

ἔκαστος οἰκιστὴς χωματάλωνο
καὶ πετράλωνο.....

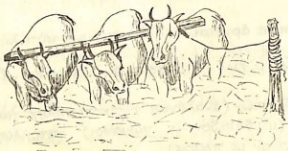
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).....
καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις
τοῦ γύρω τοιχώματος.....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

Η τοποθεμία... τῶν δεκατῶν... ἔγινετο
ἡμερῶν... ἡμερῶν... ἀποκαθάρσεων...

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ἑξήλων στύλοι, ὕψους δύο μέτρων (κολοῦμενος στήνερός,
στρούλουρας, βουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐργῶνται γῦρῳ», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. ....

ἔρχεται... διὰ τῶν... ἐκ τῶν... ὡς...
ἡμετέρας ἀντιλήψεις...

— 20 —

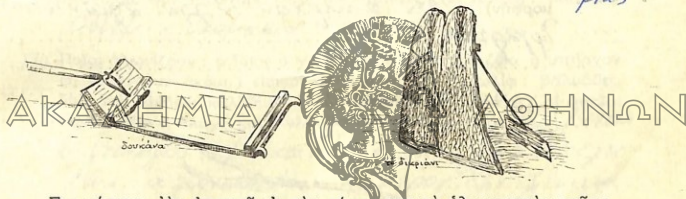
τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....*ἰσχυρίζεται... διὰ... πειναριστὸν... τὰ... διαφύκει...*

.....*περιβάλλει... τὸν... χαμικλὸν... τοῦ... γυμνασίου...*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Δὲν ἐκτρέπον εἰς τὸν τόπον μας

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

*Π.χ. κ.ε. μόνο
τὰ... δικριάνι... ἰσχυρίζεται... ἢ... ἀποφύκει... ἐκτρέπον...
τὰ... μὲν... ἰσχυρίζεται... καὶ... ἐκτρέπον... ἢ... ἰσχυρίζεται...
ἢ... ἀποφύκει... ἐκτρέπον... ἢ... ἰσχυρίζεται...
ἢ... ἀποφύκει... ἐκτρέπον... ἢ... ἰσχυρίζεται...
ἢ... ἀποφύκει... ἐκτρέπον... ἢ... ἰσχυρίζεται...*

- δ) Ἀπὸ ποῖαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποῖαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

ἤρριξε ἀπὸ τῆς 8 π.μ. εἰς τὴν 12.30 π.μ.
 εἰς τὰς 4-5 π.μ.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

ἀπὸ δουκράνι κλπ. ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):
 δουκράνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; .....

ἀπὸ τῆς 8 π.μ. εἰς τὴν 12.30 π.μ.
 εἰς τὰς 4-5 π.μ.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν:
 δουκράνι

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεταί) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... Δ.κ. ... ἐξ. κ. λ. τ. ο. ... κοκκ. κ. λ. τ. ο. ...

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κομμένο διὰ τὸ κοπάνημα
μεγάλου ποσού δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Α. ΠΑΝ. 1920

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... Δ.κ. ... ἐκρ. κ. λ. τ. ο. ...
κ. λ. τ. ο. ... κ. λ. τ. ο. ...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωναριστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρωμηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.) (Περιγράψτε)

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοησμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἔργαλειον σωφρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικηγριάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *δ. δ. κ. μ. ν. ... δ. ρ. α. β. γ. δ. ε. ...*

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. ....

6. χύμα... ἐπὶ μιν. ν. ε. ε. ... Δέν... ἐν τῇ χ. αὐτῇ.
ἔθιμον...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. ....)

ἔξ. κ. κ. τ. α. ... μ. ε. ... φ. ν. α. ρ. κ. ... δι. ν. ρ. κ. ν. ι. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποίος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

κ' ἄνδρας... κ' γυναῖκα... (οἱ) ἰ. δ. ο. υ. π. α. ι. ...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινες τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

ἔξ. φ. α. κ. ο. ... ἐ. θ. ρ. ι. α. ... Δέν... ἐν τῇ χ. αὐτῇ.
Δέν... δευ. κ. α. δ. ι. γ. κ. α. ... δι. ν. ρ. ο. ... ἀ. θ. ο. ν. ι. α. ρ. κ. ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

2. Α. γ. ε. ρ. β. ε. . . . . θ. ζ. ι. . . . . δ. ε. κ. . . . . χ. ρ. β. ι. . . . . φ. ο. ρ. ε. ι. κ. ζ. ο. .
δ. ε. ι. ρ. ο. ι. . . . . α. ε. ζ. ι. ν. ι. β. ι. κ. . . . .
.....

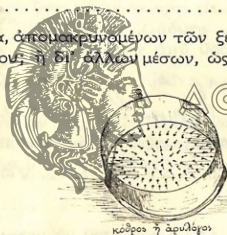
- 6) Ἐξ αὐτοῦ διὰ τοῦ λινίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Α. Ι. κ. ι. ζ. α. τ. α. . . . . Ι. α. ν. . . . . κ. α. ρ. λ. ο. ι. . . . . Α. ρ. ε. χ. ω. ρ. ι. ζ. ο. ν. ε. ο. .
τ. α. . . . . κ. ο. δ. η. ι. . . . . α. . . . . δ. ι. . . . . β. κ. α. ν. ι. β. ι. κ. ι. ο. ε. . . . .
.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ἰχνογραφήσατε... διὰ... ἐκράσαν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... εἰς... τὸ... ἐξαραιώσιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... ἐκρυσταλλοποίησιν...

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

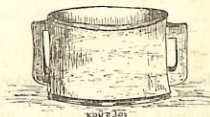
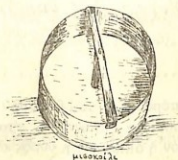
... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...
... ἐκρυσταλλοποίησιν... ἐκρυσταλλοποίησιν...

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

κατα... το... ἀξι... δ... ἑ...
 ὀφ... ἡ... ἑ... ..

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) Τα... ἑ... ..

ἑ... ..
 .....
 .....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περιήπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) . ἑ... ..

ἑ... ..
 ἑ... ..

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει...*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; *ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει...*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύνων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; *ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει...*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει...*

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμαμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἡ... ἀναδύνει... εἰς... ἡ... ἀναδύνει...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ; ....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

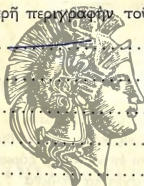
4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

(Ξψυρῆς Ξψυρίδαν διδόνουσα. Ἡ ἐπιγραφὴ
αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 15-12-69 - 30 Ἰανουαρίου 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ